

FLPP

FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĶIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI

BIOR

PĀRTIKAS DROŠĪBAS, DZĪVNIĒKU VESELĪBAS
UN VIDES ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS

Turēšanas veida nozīme *C.burnetii* infekcijas izplatībā liellopu saimniecībās

Projekts Izp-2018/2-0109 «Zoonozes Q-drudža ietekme uz slaucamo govju reprodukciju un risinājumi slimības sastopamības samazināšanai un dzīvnieku ilgtspējīgai izmantošanai»

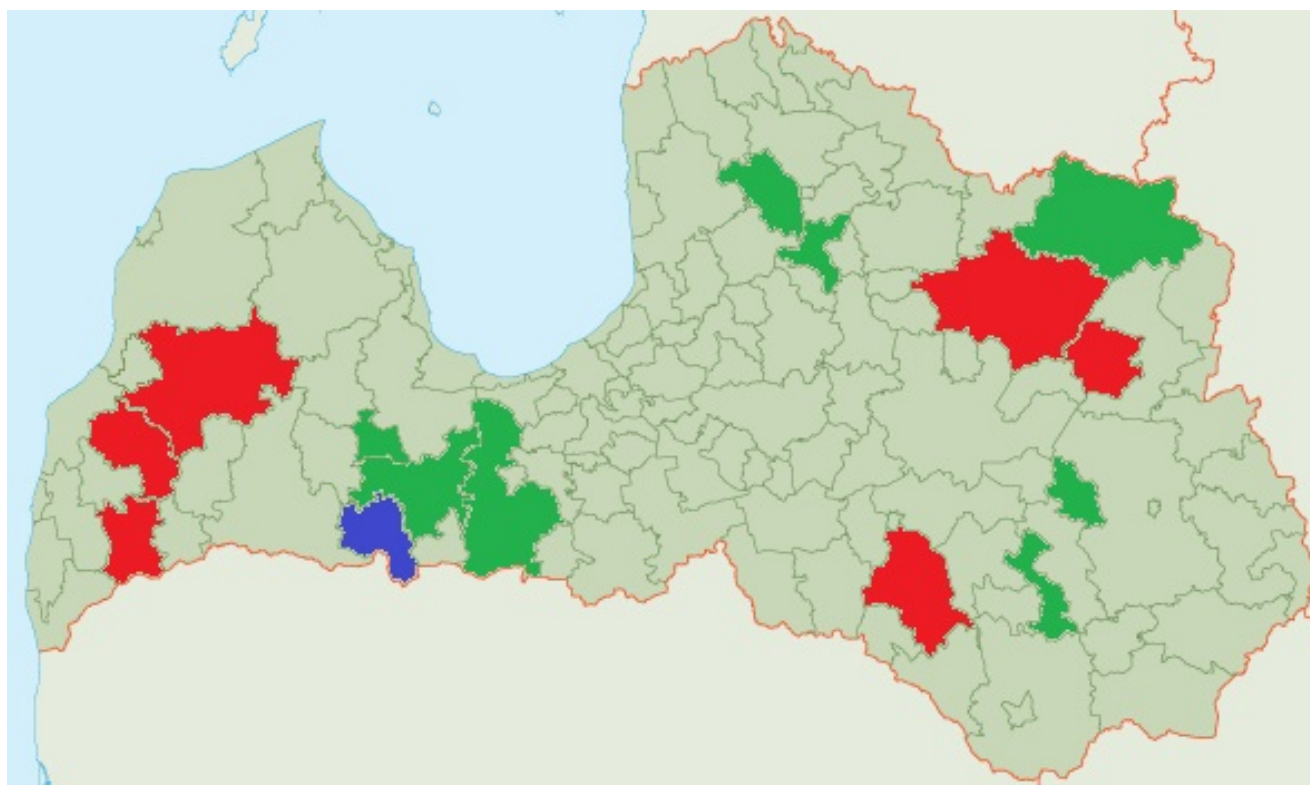
MARTA LOČMELE,
VETERINĀRĀRSTE

Prezentācijas saturs

- Literatūras apskats
- Pētījumu rezultāti
- Noslējuma darbs Veterinārmedicinā –
“Menedžmenta faktoru ietekme uz zoonozes Q-
drudža izplatību slaucamo govju saimniecībās
Latvijā”
- Piemēri no statsitikas aptaujātajās Latvijas piena
lopkopības saimniecībās

Ģeogrāfiskā lokalizācija

Apzīmējumi kartē:

- **Sarkans** – pozitīvās saimniecības
- **Zaļš** – negatīvās saimniecības
- **Zils** – gan pozitīvās, gan negatīvās saimniecības

Dzīvnieku skaits ganāmpulkā

- Pētījumos (Agger et al, 2013; Paul et al, 2012) ganāmpulka izmērs un dzīvnieku skaits ganāmpulkā ≥ 100 dzīvniekiem pierādīti kā nozīmīgi riska faktori slimības izplatībā
- Vidējais dzīvnieku skaits ganāmpulkā pozitīvajās saimniecībās ir **760,2** (s=567,2), bet negatīvajās saimniecībās **129,4** (s=146,0)
- Dzīvnieku skaits ganāmpulkā (≥ 100 dzīvnieki) ir uzskatāms kā statistiski būtisks faktors

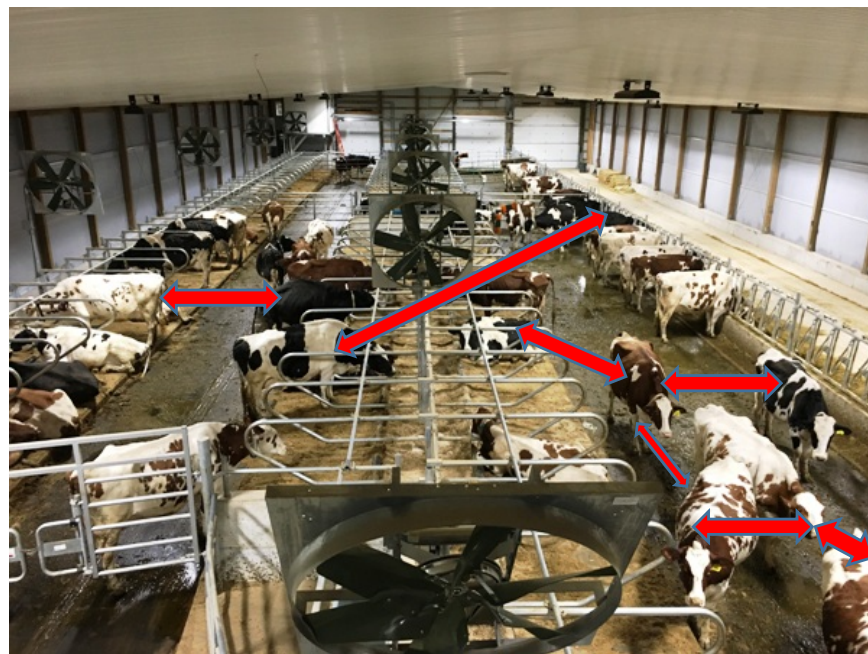
Dzīvnieku reģionālais blīvums

- Citās valstīs veiktos pētījumos (Agger et al, 2013; Paul et al, 2012), kā arī Latvijā veiktā pētījumā (Boroduske et al, 2017) pierādīts, ka liellopu reģionālais blīvums ir statistiski nozīmīgs
- Liellopu reģionālais blīvums vērtējams kā statistiski būtisks faktors ($P=0,01$) pētījumā iekļautajās saimniecībās
- Aitu un kazu reģionālais blīvums nav vērtējams kā statistiski būtisks pētījumā iekļautajās saimniecībās, līdzīgi rezultāti novēroti (Boroduske et al, 2017)
- ārvalstīs veiktos pētījumos (Nusinovici et al, 2015; de Lange et al, 2013) pierādīts, ka aitu un kazu blīvums reģionā ir būtisks slimības izplatības faktors

Turēšanas veids

Turēšanas veids – nepiesietā turēšana

1. Slaukšana slaukšanas zālē

Turēšanas veids – nepiesietā turēšana

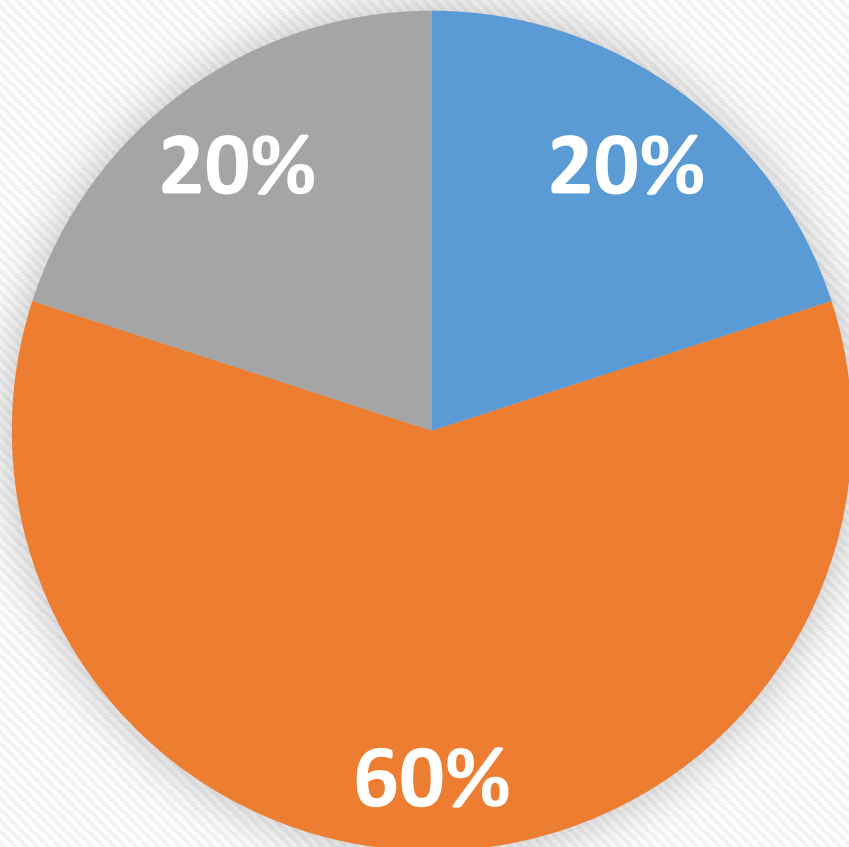

2. Robotizētā slaukšana

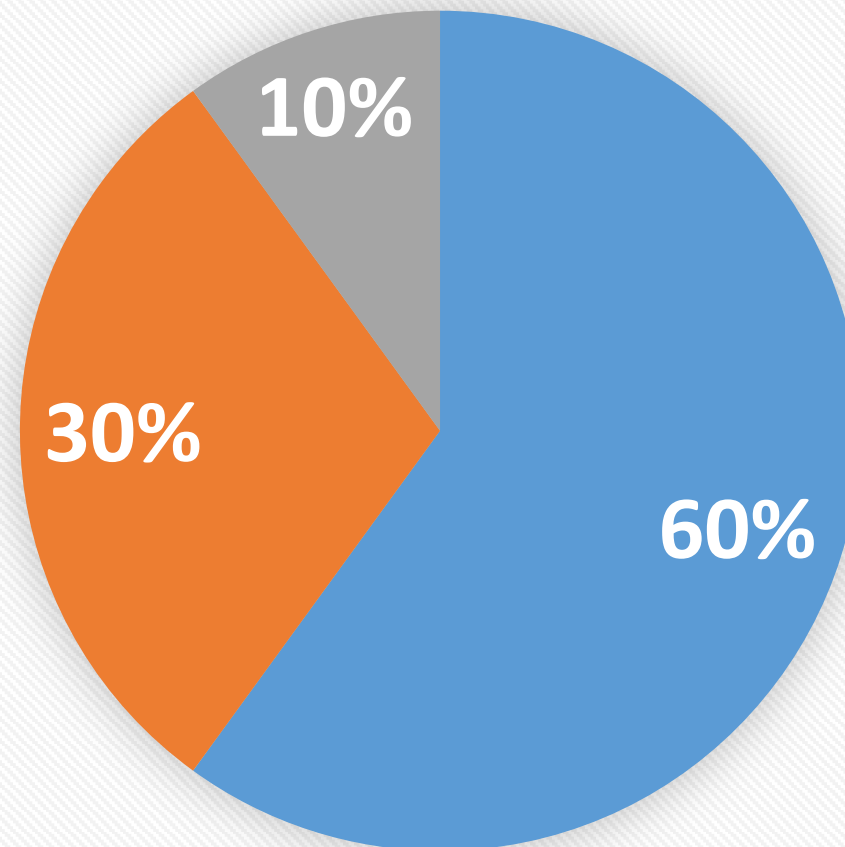

Turēšanas veids Q- drudža pozitīvās saimniecībās

- Piesietā turēšana
- Nepiesietā turēšana
- Jaukta turēšana

Turēšanas veids Q- drudža negatīvās saimniecībās

- Piesietā turēšana
- Nepiesietā turēšana
- Jaukta turēšana

Atsevišķa atnešanās zona

- pēc EFSA zinātniskā viedokļa, lai ierobežotu Q-drudža izplatību, ir ieteicams saimniecībās izveidot atsevišķu atnešanās zonu
- atsevišķa atnešanās zona saimniecībā var kalpot arī kā infekcijas rezervuārs, ja tajā netiek nodrošināta pietiekami bieža pakaišu maiņa un dezinfekcija

Guļvietu un stāvvietu tīrīšana, pakaišu papildināšana un nomaiņa

- Pierādīts (van Engelen et al., 2014), ka guļvietu tīrīšana vismaz reizi dienā ievērojami samazina slimības izplatību
- Tīrot guļvietas mehāniski tiek izvākti dzemdību, pēcdzemdību produkti un izdalījumi no reproduktīvā trakta, kas var kalpot kā potenciāls infekcijas avots.
- Pētījumā (Cantas et al, 2011) pakaišu maiņas biežums > 5 reizes gadā atzīts kā būtisks ($P=0,01$)

Pakaišu menedžments ap atnešanās laiku saimniecībās

	PAKAIŠU PAPILDINĀŠANA, Vidēji reizes gadā	PAKAIŠU NOMAĪŅA, Vidēji reizes gadā
POZITĪVĀS SIAMNIECĪBAS	338,7	282,3
NEGATĪVĀS SAIMNIECĪBAS	552,7	552,7

Ventilācijas nodrošinājums

- mākslīgās ventilācijas nodrošinājums saimniecībā var veicināt slimu dzīvnieku izdalīto baktēriju nokļūšanu citās dzīvnieku grupās
- Nozīmīgs ventilatoru virziens dzemdību zonā

Ventilācijas nodrošinājums saimniecībās

- 60% pozitīvajās saimniecībās nodrošina dabisko, kā arī mākslīgo ventilāciju.
- visās negatīvajās saimniecībās nodrošina tikai ar dabīgo ventilāciju
- Mākslīgās ventilācijas nodrošinājums arī statistiski vērtējams kā būtisks ($P=0,03$).
- Pētījumos (van der Hoek et al, 2011; Boroduske et al, 2017) pierādīts, ka vēja ātrums ir būtisks riska faktors Q-drudža izplatībā

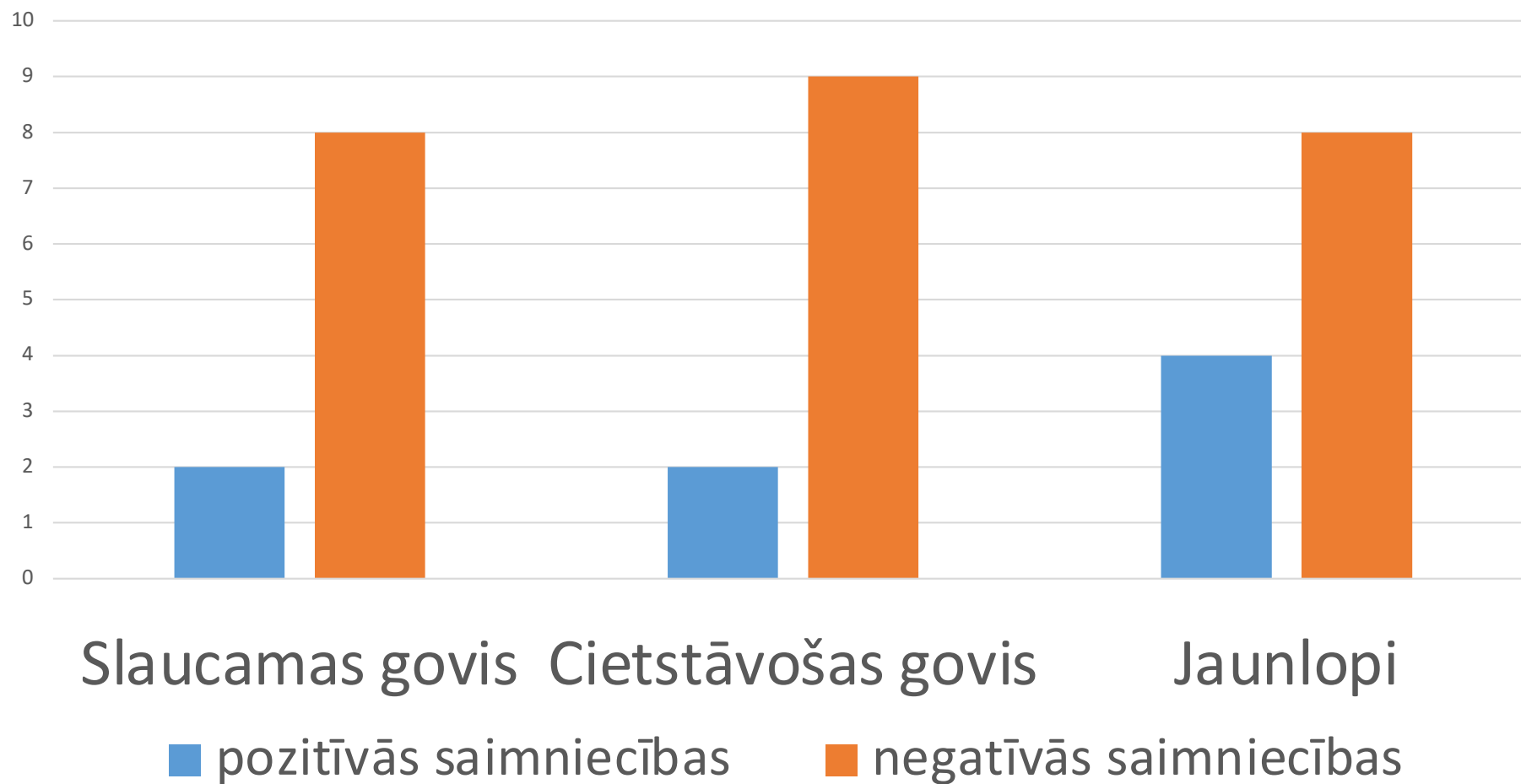

Ganību izmantošana

- pierādīts, ka ganību neizmantošana ievērojami paaugstina iespējamību ganāmpulkam būt Q-drudža pozitīvam (Capuano et al., 2001)
- dzīvniekiem atrodoties ganībās ievērojami samazinās dzīvnieku blīvums un aerosolu kontaminācijas koncentrācija, tādējādi samazinās arī iespēja dzīvniekiem inficēties

Ganību izmantošana - sadalījums pa dzīvnieku grupām

Veterinārārstu loma slimības izplatībā

- Veterinārārsta vizītes, kurās veterinārārstam ir kontakts ar dzīvniekiem, norādītas kā būtisks riska faktors
- Veterinārārstu biodrošības pasākumu (apavu, apģērba maiņa) veikšana atzīta kā būtisks riska faktors (Agger et al, 2013; Paul et al, 2012).

Pasākumi saimniecībā

- Pasākumi, kā būtisks riska faktors iepriekš pierādīts pētījumā Dānijā (Agger et al, 2013)
- Pasākumu organizēšana vērtējama, kā būtiska atšķirība starp pozitīvajām un negatīvajām saimniecībām ($P=0,013$)

Nozīmīgākie turēšanas un menedžmenta faktori, kas ietekmē Q- drudža izplatību apskatītajās saimniecībās

Ganāmpulka izveidošana, papildināšana, atjaunošana	Dzīvnieku skaits ganāmpulkā ≥ 100 (P=0,0157)
Mītņošana	Mākslīgās ventilācijas izmantošana (P=0,0300)
Citi faktori	Ganību neizmantošana govīm (P=0,0352)
	Pasākumu organizēšana (P=0,0131)
	Liellopu blīvums novadā (P=0,0122)

Turēšanas menedžmenta pasākumi, kas vērienīgi samazina ierosinātāja izplatības iespējamību, vides kontamināciju un samazina zoonotisko izplatības risku pēc (Plummer et al., 2018) ir:

- Dzīvniekus ap dzemdību laiku (pirmsatnešanās un pēcātnešanās periodā) jāatdala no jauniem un grūsniem dzīvniekiem
- Dzīvniekus pēcātnešanās periodā ieteicams turēt atsevišķā, norobežotā novietnes daļā, ar ierobežotu vēja plūsmu atsevišķi no pārējiem ganāmpulka dzīvniekiem
- Jāsamazina sausas augsnes un putekļu veidošanos ap riska zonām novietnē, t.i. ap dzemdību zonu, lai novērstu aerosolu veidošanos un izplatību

Ieteikumi

- Saimniecībās, kurās izmanto atsevišķu atnešanās zonu, veikt regulāru pakaišu papildināšanu, nomaiņu un rūpīgu dezinfekciju, kā arī pēc iespējas samazināt dzīvnieku blīvumu šajā zonā
- Izmantojot ventilatorus mākslīgās ventilācijas nodrošināšanai, dzemdību zonā tos izvietot tā, lai vēja virziens nebūtu vērsts virzienā uz pārējām dzīvnieku grupām
- Maksimāli saīsināt augļa segu izvākšanas laiku no atnešanās zonas
- Veterinārārstiem ievērot augstas higiēnas prasības dodoties vizītēs uz saimniecībām

Paldies par uzmanību!